

Пастушенко Н.С.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 101 «Екологічна безпека»
Науковий керівник: Карлацук С.В.,
кандидат с.-г. наук, асистент
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
anikina1415@knu.ua

ЕКОЛОГІЧНА СТРУКТУРА УГРУПОВАНЬ БУЛАВОВУСИХ ЛУСКОКРИЛИХ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Булавовусі Лускокрилі (*Rhopalocera*, *Lepidoptera*) є однією з активних груп запилювачів і відіграє життєво важливу роль у функціонуванні рослинних угруповань.

Фауна булавовусих лускокрилих України має високе видове різноманіття, що пов'язане з розташуванням території країни у п'яти фізико-географічних регіонах: три зональні – зона мішаних лісів, лісостеп, степ; та два азональні – Українські Карпати, Кримські гори.

Сучасний побут людини, її житло насичені різноманітними джерелами небезпеки, які характерні і для виробничого середовища. Найбільш інтенсивно вони проявляються на урбанізованих територіях - у містах, селищах.

Еколого-фауністична характеристика булавовусих лускокрилих необхідна для формування уяви про загальне біорізноманіття регіону. Дослідження екологічних особливостей та моніторинг угруповань денних лускокрилих регіону може бути корисним підґрунтям для реалізації раціональної стратегії природокористування в умовах антропогенної трансформації та деградації природних угруповань.

Еколого-фауністичні дослідження – перший і найбільш важливий етап регіонального вивчення видової різноманітності та екології комах. Повний і багатосторонній еколого-фауністичний аналіз досліджуваної групи є основою для подальших синекологічних, біоценологічних і популяційних досліджень, а також моніторингових та природоохоронних робіт.

При проведенні еколого-фауністичного дослідження надзвичайно важливо вивчити просторове розподіл видів в регіоні, виявити регіональні особливості їх екології. Тому еколого-фауністичні роботи завжди знаходяться на стику зоології, зоогеографії та екології, використовуючи підходи і методи цих наук.

Предметом еколого-фауністичного вивчення є фауна, як сукупність видових популяцій тварин, що населяють певну територію. Виходячи з просторових характеристик, прийнято виділяти регіональні і локальні еколого-фауністичні дослідження.

Під час проведення дослідження виявлено закономірності формування угруповань булавовусих лускокрилих для урбанізованих територій. Проаналізовано видові списки булавовусих лускокрилих для міст України (Фастів, Харків, Полтава, Буськ, Чернівці) з використанням фауністичних та екологічних індексів (видового багатства, спорідненості, домінантності). Найбільше різноманіття особин та видове багатство за індексом Сімпсона ($D=31,948$) та індексом видового багатства Маргалефа припадає на м. Фастів. Порівняно видові списки за екологічними групами. Серед екологічних груп найчастіше зустрічаються мезофіли – 40% та убіквісти – 38%, що свідчить про певну уніфікованість (однотиповість) міських умов. Виявлено загальні риси фауни булавовусих лускокрилих для різних міст на території України.

Таким чином, дослідження в даній сфері є важливим інструментом для розуміння повної картини впливу урбанізації. Денні, або булавовусі лускокрилі, будучи відносно нечисленною в таксономічному плані групою комах (менше 1 % загальної видової різноманітності ентомофауни в умовах Середньої Європи) і маючи досить незначну функціональну роль у екосистемах, все ж таки залишаються одним із найзручніших індикаторних об'єктів під час досліджень стану природних екосистем в аспекті здатності до підтримання властивого їм біорізноманіття.